

Standardy Opieki

Standardy Europejskiej Sieci Opiekuńczej dotyczące sprawowania opieki nad dziećmi bez opieki i oddzielonymi od rodziny

1. Niedyskryminacja:

Dzieci korzystają na równym poziomie z usług opieki na terytorium państwa, niezależnie od miejsca zamieszkania, wieku lub statusu imigracyjnego

2. Odpowiedzialność i rozliczalność:

Dzieci mogą polegać na systemach opieki, które mają jasne podstawy, odpowiedzialne uprawnienia oraz mechanizmy monitorowania i rozliczalności

3. Niezależność i bezstronność:

Dzieci mogą polegać na tym, że ich opiekun jest niezależny i bezstronny przy podejmowaniu decyzji w ich najlepszym interesie

4. Podejście skoncentrowane na dziecku:

Prawa dziecka są realizowane, chronione i realizowane

5. Uczestnictwo dziecka:

Prawo dziecka do bycia wysłuchanym jest przestrzegane poprzez informowanie go w sposób zrozumiały o zakresie ustaleń dotyczących opieki oraz dostępnych usługach i wsparciu, poprzez umożliwienie mu wypowiedzenia się, składania skarg i wywierania wpływu oraz poprzez nadanie należytej wagi ich punktowi widzenia

6. Jakość:

Dzieci są wspierane i asystowane przez wykwalifikowanych, stale szkolonych i dobrze wspieranych opiekunów, którzy mają wystarczająco dużo czasu, aby skutecznie reagować na ich potrzeby

7. Współpraca i zrównoważony rozwój:

Dzieci mogą polegać na systemach opieki będących integralną częścią krajowego systemu ochrony dzieci, otrzymujących wystarczające zasoby ludzkie i finansowe, skutecznie monitorowanych i działających jako łącznik między dzieckiem a innymi agencjami lub osobami odpowiedzialnymi za podejmowanie działań w ich imieniu

Wprowadzenie do norm

We wrześniu 2019 r. wyniki współfinansowanego przez UE projektu dotyczącego opieki ProGuard, zostały przekazane EGN, a jednym z rezultatów tego projektu było w szczególności narzędzie, które krajowe systemy opieki mogą wykorzystać do oceny, czy ich własny system spełnia wspólne i przejrzyste określone europejskie standardy opieki nad migrującymi dziećmi bez opieki.

Partnerami projektu ProGuard było kilku członków EGN, a EGN i inne zainteresowane strony regionalne (w tym Komisja, UE FRA i EUAA) były zaangażowane w konsultacje ProGuard na temat standardów i narzędzia. Standardy wchodzące w skład tego narzędzia zostały następnie uwzględnione w planie pracy EGN na lata 2020–2021 i omówione podczas 3. spotkania sieci EGN we wrześniu 2021 r. Proponujemy, aby standardy te służyły teraz jako standardy EGN wspierające działania EGN.

Standardy EGN określają kluczowe zasady, którymi kieruje się opieka nad dziećmi bez opieki w UE.

Są one zakorzenione w postanowieniach Karty praw podstawowych UE i Konwencji ONZ o prawach dziecka. Kluczowymi źródłami są: podręcznik Komisji Europejskiej i Agencji Praw Podstawowych dotyczący opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej oraz projekt ProGuard finansowany przez UE.

Standardy uznają, że w państwach członkowskich UE istnieją różne modele opieki nad dziećmi bez opieki. W zależności od tego, w jaki sposób w tych krajach zorganizowane są przyjęcia i opieka nad dziećmi bez opieki i dziećmi oddzielonymi od rodziny, role różnych zaangażowanych podmiotów oraz liczba dzieci bez opieki zazwyczaj przyjmowanych przez państwo różni się. Standardy Europejskiej Sieci Opiekuńczej nie ustanawiają jednolitego modelu sprawowania opieki, ale raczej zapewniają wspólne zasady, do których spełnienia może aspirować każdy z modeli opieki bardzo różnych krajowych i na różne sposoby.

ProGuard

Projekt ProGuard rozwinął wskaźniki (i sub-wskaźniki) które pozwalają systemom ustalić, w jakim stopniu spełniają Standardy, w trzech wymiarach, czyli w zakresie prawnym (prawo i polityka) który określa system, sposób, w jaki system opieki jest zarządzany oraz typową praktykę opiekunów/kuratorów/przedstawicieli. (Zobacz Narzędzie ProGuard PAS)

Standardy EGN:

- Pomoc członkom EGN we wzmocnieniu systemu opieki w ich krajach
- Wspieranie wymiany praktyk opiekuńczych w całej Europie w ramach EGN
- Informowanie o rozwoju dobrych praktyk i budowaniu zdolności w EGN
- Wspieranie wkładu EGN w rozwój polityki europejskiej

Standardy mogą być okresowo aktualizowane w ramach EGN w celu rozszerzenia zakresu wskaźników zgodnie ze zmianami prawnymi, politycznymi i praktycznymi. W ten sposób normy stanowią centralne repozytorium wiedzy, doświadczenia i wiedzy specjalistycznej w tej dziedzinie. Są one kluczowym praktycznym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych stron pracujących w terenie.

Glosariusz kluczowych terminów stosowanych w standardach

Dzieci bez opieki i dzieci odłączone od rodziny:

zieci poniżej 18 roku życia, które przybywają na terytorium państw członkowskich bez opieki osoby dorosłej odpowiedzialnej za nie z mocy prawa lub zgodnie z praktyką danego państwa członkowskiego i tak długo, jak nie zostaną skutecznie objęte opieką takiej osoby; definicja obejmuje to dziecko, które zostało pozostawione bez opieki po wjeździe na terytorium państw członkowskich.

Opieka:

środek ochrony dziecka mający na celu ochronę jego najlepszego interesu i ogólnego dobra, zatem w tym celu uzupełnienie zdolności prawnej dziecka, jeżeli jest ono ograniczone przez prawo. Opieka zapewnia ustawową reprezentację dziecka we wszystkich postępowaniach w taki sam sposób, w jaki rodzic reprezentuje swoje dziecko (źródło: wytyczne FRA, komentarz ogólny nr 6 Komitetu Praw Dziecka ONZ oraz wytyczne ONZ dotyczące alternatywnej opieki nad dziećmi)

Opiekun:

Opiekun to niezależna osoba, która stoi na straży najlepszego interesu dziecka i jego ogólnego dobra, i w tym celu uzupełnia zdolność prawną dziecka, jeżeli jest ono ograniczone przez prawo. Opiekun działa jako ustawowy przedstawiciel dziecka we wszystkich postępowaniach w taki sam sposób, w jaki rodzic reprezentuje swoje dziecko (źródło: wytyczne FRA, Komitet Praw Dziecka ONZ nr 6 i wytyczne ONZ dotyczące opieki zastępczej). W niektórych instrumentach UE i systemach krajowych termin "przedstawiciel" jest używany, w szczególności w odniesieniu do wspierania dzieci w postępowaniach administracyjnych lub sądowych. W niektórych krajach role pełnomocnika do celów postępowania i osoby wspierającej dziecko w zakresie najlepszego interesu i dobra dziecka są połączone, czasami są one odrębne. Czasami jedna lub inna rola - lub obie - nie istnieją w systemie. Opiekuna można odróżnić od wykwalifikowanego adwokata lub innego przedstawiciela zawodu prawniczego, który świadczy pomoc prawną, występuje w imieniu dziecka i prawnie reprezentuje je w pisemnych oświadczeniach oraz osobiście przed organami administracyjnymi i sądowymi w postępowaniu karnym, azylowym lub innym postępowaniu sądowym przewidzianym w prawie krajowym.

System zarządzania:

System, który powinien być na miejscu do zarządzania i administrowania opiekunami. Obejmuje on funkcję wsparcia i nadzoru podmiotu, któremu powierzono zarządzanie opiekunami, oraz sieć współpracy z innymi podmiotami, które powinny zostać utworzone. Takim organem może być agencja, fundacja, organizacja pozarządowa lub system sądowniczy. W niektórych krajach system zarządzania może składać się z wielu różnych elementów – np. organu, który powołuje opiekuna, organu, który rekrutuje i nadzoruje opiekunów, oraz organizacji, która szkoli i wspiera opiekunów.

